

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

**a articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nr. 149 din 29
iunie 2012 și a articolului 210 din Codul de procedură penală**

(sechestrul asupra bunurilor debitorului insolvent în procedură penală [2])

(sesizarea nr. 215g/2025)

CHIȘINĂU
22 octombrie 2026

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ARTICOLULUI 75
ALIN. (1) LIT. D) DIN LEGEA INSOLVABILITĂȚII NR. 149 DIN 29 Iunie 2012 ȘI A
ARTICOLULUI 210 DIN CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 9 octombrie 2025,
Examinând sesizarea menționată în ședință publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 22 octombrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 și a articolului 210 din Codul de procedură penală, ridicată de dna Olga Babără, în interesele „Moldindconbank” SA (în continuare, *Moldindconbank*), parte în dosarul nr. 10-1117/2025, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător de instrucție Ana Bologan, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Prin decizia Curții Constituționale din 9 aprilie 2026, sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a se prejudeca fondul cauzei.

4. În procesul examinării cauzei, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Procuraturii Generale, Institutului de Reforme Penale și Uniunii Administratorilor Autorizați.

5. La ședința plenară publică a Curții, excepția de neconstituționalitate a fost susținută de către dna avocat Irina Cernei, în interesele *Moldindconbank*. Parlamentul a fost reprezentat de către dl Radu Radu. Guvernul a fost reprezentat de dl Eduard Serbenko, secretar de stat în cadrul Ministerului Justiției, dna Liliana Moraru, șefă a Direcției juridice și dl Alexandru Sosna, șef al Direcției politice de reglementare a mediului de afaceri ale Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

6. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost prezentate de autoarea excepției, pot fi rezumate după cum urmează.

a) Circumstanțele procedurii de insolvabilitate

7. În anii 2019-2020, *Moldindconbank* a încheiat cu SRL „S.I. Demir-Agro” (în continuare, *S.I. Demir-Agro*) mai multe contracte de credit, cu scadență în lunile iunie – iulie 2021, și în executarea acestora s-au acordat în tranșe creditele convenite. În scopul asigurării restituirii creditelor, între aceleași părți au fost încheiate contracte de gaj.

8. Printr-o hotărâre din 26 mai 2021, Judecătoria Comrat, sediul Ceadîr-Lunga, a intentat procesul de insolvabilitate în privința *S.I. Demir-Agro*.

9. În cadrul procesului de insolvabilitate, creditorului *Moldindconbank* i-a fost validată suma de 3 293 343,70 dolari SUA cu titlu de creanțe garantate.

10. Printr-o încheiere din 26 septembrie 2024, Judecătoria Comrat, sediul central, a dispus aplicarea procedurii falimentului în privința *S.I. Demir-Agro*.

b) Circumstanțele cauzei penale

11. Printr-o scrisoare din 29 ianuarie 2021, *S.I. Demir-Agro* a informat creditorul *Moldindconbank* că o parte din bunurile gajate, și anume 6 000 tone de grâu, au fost vândute și exportate la prețul total de 1 620 000 dolari SUA.

12. *Moldindconbank* a sesizat organul de urmărire penală în vederea verificării vânzării bunurilor gajate și constatării dacă aceasta întrunește semnele unor infracțiuni.

13. Printr-o ordonanță din 21 aprilie 2021, a fost pornită o cauză penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 251 (*însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tănuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrare sau confiscate*) din Codul penal.

14. Printr-o ordonanță din 5 aprilie 2022, la cauza penală menționată *supra* la § 13 au fost conexeate alte trei cauze penale: (i) cauza penală pornită la 24 februarie 2022 pentru comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 244 alin. (2) lit. b) (*evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor*) din Codul penal; (ii) cauza penală pornită la 3 decembrie 2021 pentru comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 252 alin. (2) lit. b) (*insolvabilitatea intenționată*) din Codul penal; (iii) cauza penală pornită la 1 decembrie 2016 pentru comiterea infracțiunii prevăzute de articolele 46 (*grupul criminal organizat*) și 244 (*evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor*) din Codul penal.

15. Printr-o ordonanță din 15 aprilie 2022, dl Serghei Vlah, fost administrator al *S.I. Demir-Agro*, a fost pus sub învinuire pe baza articolelor 42 alin. (2) (*participanții*), 244 alin. (2) lit. b) (*evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor*), 251 (*însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tănuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate*) și 252 alin. (2) lit. b) (*insolvabilitatea intenționată*) din Codul penal.

16. Pe baza unui mandat judecătoresc din 2 iunie 2022, a fost aplicat sechestrul asupra bunurilor debitorului insolubil *S.I. Demir-Agro*, inclusiv asupra celor gajate.

17. Printr-o ordonanță din 5 august 2022, persoana juridică *S.I. Demir-Agro* a fost pusă sub învinuire pe baza articolului 244 alin. (2) lit. b) (*evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor*) din Codul penal.

18. Printr-o ordonanță din 25 martie 2022, *Moldindconbank* a dobândit calitatea de parte vătămată și de parte civilă, cu un prejudiciu estimat la 3 293 343,70 dolari SUA.

19. La 14 noiembrie 2024, *Moldindconbank* i-a solicitat Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale să ridice sechestrul aplicat asupra bunurilor mobile și imobile proprietate a debitorului insolubil *S.I. Demir-Agro* pentru ca să-și poată realiza creanța în procesul de insolabilitate. Printr-o ordonanță din 15 noiembrie 2024, cererea de ridicare a sechestrului a fost respinsă. *Moldindconbank* a contestat această ordonanță în fața procurorului ierarhic superior. Printr-o ordonanță din 4 aprilie 2025, contestația a fost respinsă. La 20 mai 2025, *Moldindconbank* a contestat în fața judecătorului de instrucție ordonanța din 4 aprilie 2025.

20. În procesul de examinare a cauzei, la 3 octombrie 2025, dna Olga Babără a ridicat, în interesele *Moldindconbank*, excepția de neconstituționalitate a articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 și a articolului 210 din Codul de procedură penală.

21. Printr-o încheiere din 6 octombrie 2025, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

22. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

23. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 75

Alte efecte

„(1) Din momentul intentării procedurii de insolvență:

[...]

d) sechestrarea patrimoniului debitorului, alte măsuri de asigurare sau de limitare a debitorului, administratorului insolvenței/lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare aplicate de alte instanțe de judecată

sau de organele abilitate în acest sens se anulează de drept și se aplică în exclusivitate numai de către instanța de judecată care a intentat procedura de insolabilitate;

[...]"

24. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 210

Scoaterea bunurilor de sub sechestru în procesul penal

„(1) Bunurile se scot de sub sechestru prin hotărârea organului de urmărire penală sau instanței dacă, în urma retragerii acțiunii civile, modificării încadrării juridice a infracțiunii incriminate bănuțului, învinutului, inculpatului ori din alte motive, a decăzut necesitatea de a menține bunurile sub sechestru. Instanța de judecată, judecătorul de instrucție sau procurorul, în limitele competenței lor, ridică sechestrul asupra bunurilor și în cazurile în care constată ilegalitatea punerii acestora sub sechestru de către organele de urmărire penală fără autorizația respectivă.

(2) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată este în drept să mențină bunurile sub sechestru și după încetarea procesului penal, scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau achitarea persoanei, în termen de o lună de la rămânerea definitivă a hotărârii respective. În cazul examinării demersului privind dispunerea confiscării bunurilor conform procedurii prevăzute la capitolul VIII¹ din titlul III, partea specială, sechestrul aplicat asupra bunurilor își menține efectul până la soluționarea demersului.

(3) Bunurile se scot de sub sechestru când persoana juridică a executat amenda de interes public stabilită în acordul judiciar de interes public și a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune.”

ÎN DREPT

I. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

25. În opinia autoarei sesizării, punerea sub sechestru a bunurilor unei persoane juridice în cadrul unui proces penal nu trebuie să suspende procedura de lichidare a masei debitoare în privința bunurilor sechestrate.

26. Totodată, autoarea afirmă că, în virtutea caracterului judiciar al procedurii de insolabilitate, instanța de insolabilitate trebuie să dispună de o competență exclusivă de judecare a litigiilor privind masa debitoare și trebuie să poată examina din oficiu toate circumstanțele relevante pentru cauză. În același timp, caracterul colectiv al procedurii de insolabilitate presupune faptul că, după intentarea procesului de insolabilitate, orice urmărire silită individuală încetează, iar totalitatea creditorilor debitorului insolubil se reunesc într-o singură procedură comună.

27. Autoarea excepției mai susține că omisiunea din Legea insolabilității și din Codul de procedură penală de a reglementa scoaterea bunurilor de sub sechestrul penal de către instanța de insolabilitate limitează competența exclusivă a instanței de insolabilitate de supraveghere a activității debitorului insolabil. Potrivit autoarei, prevederile contestate aduc atingere dreptului de proprietate al creditorilor prin faptul că îi împiedică să-și recupereze creanțele pecuniare din patrimoniul debitorului.

28. Autoarea sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 4, 7, 16, 20, 23, 46 și 54 din Constituție.

II. Argumentele autorităților și ale organizațiilor care și-au prezentat opiniile

29. În opinia sa scrisă, Parlamentul a afirmat că prevederile contestate reglementează de o manieră suficient de clară și previzibilă modalitatea de aplicare și de ridicare a sechestrului penal asupra unor bunuri care alcătuiesc masa debitoare. Ambele norme pun accentul pe competența exclusivă a instanței de insolabilitate în ceea ce privește bunurile debitorului insolabil. Astfel, în momentul în care instanța de insolabilitate adoptă hotărârea de intentare a procesului de insolabilitate, survine anularea *ope legis* a tuturor sechestrelor/limitărilor dispuse de alte instanțe sau organe abilitate în acest sens. Totodată, orice eventuală optimizare a mecanismului de aplicare și ridicare a sechestrului penal în privința bunurilor unei societăți aflate în procedura de insolabilitate urmează a fi efectuată, în caz de necesitate, prin uniformizarea practicii judiciare. Parlamentul consideră că normele criticate sunt clare, accesibile și previzibile, iar pretinsa problemă abordată de autoarea excepției constituie, în esență, o chestiune de interpretare și aplicare a legii, nu de constituționalitate.

30. Potrivit opiniei prezentate de Guvern, procesul penal și procedura de insolabilitate au natură juridică și scopuri diferite. Procedura de insolabilitate urmărește realizarea creanțelor civile, iar sechestrul penal urmărește un interes public major, derivat din combaterea infracționalității și repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune. Limitarea competenței instanței de judecată care judecă cauze penale prin raportarea acestora la prevederile articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolabilității ar lipsi statul de un instrument esențial de combatere a infracționalității economice. Astfel, Guvernul a susținut că prevederea în discuție reglementează exclusiv sechestrul civil/comercial aplicat în cadrul procedurii de insolabilitate, având drept scop conservarea masei debitoare și asigurarea caracterului concursual al satisfacerii creanțelor. Norma nu se poate extinde în privința măsurilor procesual-penale, care aparțin unui alt domeniu de reglementare. Din această perspectivă, prioritatea interesului penal nu afectează constituționalitatea procedurii de insolabilitate, ci o limitează temporar și justificat. Guvernul a conchis că articolele 75 alin. (1) lit. d) din Legea

insolvabilității și 210 din Codul de procedură penală nu aduc atingere dreptului la proprietate privată și protecția acesteia, motiv din care sesizarea urmează a fi declarată inadmisibilă.

31. În opinia prezentată de Procuratura Generală se menționează că, prin natura și finalitatea sa, sechestrul penal nu afectează substanța dreptului de proprietate al creditorului, ci, dimpotrivă, este instituit tocmai în vederea conservării patrimoniului debitorului și garantării realizării drepturilor civile rezultate din fapta infracțională. În acest context, posibilitatea formulării și admiterii acțiunii civile în cadrul procesului penal constituie un remediu efectiv și suficient pentru protejarea intereselor patrimoniale ale părții civile. Prin intermediul acestui mecanism procedural, creditorul, care este și parte civilă în procesul penal, are acces la o procedură judiciară susceptibilă să conducă la recunoașterea și realizarea drepturilor sale civile, ceea ce exclude ipoteza privind lipsa unei protecții efective a dreptului de proprietate. Totodată, Procuratura a susținut că caracterul special al sechestrului penal exclude, în mod rezonabil și previzibil, posibilitatea anulării de drept a acestuia de către instanța de insolvabilitate. În opinia Procuraturii Generale, atribuirea unei asemenea competențe instanței de insolvabilitate ar necesita o intervenție explicită a legislatorului. Prin urmare, cadrul normativ existent asigură respectarea exigențelor constituționale privind accesibilitatea și previzibilitatea legii, motiv din care sesizarea urmează a fi declarată inadmisibilă sau, după caz, respinsă.

32. În opinia scrisă a Uniunii Administratorilor Autorizați se menționează că, în lipsa unui mecanism de coordonare între procedura penală și procedura de insolvabilitate, articolul 210 din Codul de procedură penală dobândește un efect normativ excesiv, care depășește scopul legitim al măsurii asigurătorii și afectează substanța drepturilor constituționale ale creditorilor. Deși creditorii sunt titulari ai unor creanțe recunoscute și protejate de lege, ei sunt lipsiți de orice posibilitate efectivă de realizare a creanțelor, deoarece patrimoniul debitorului rămâne indisponibilizat *sine die*, în funcție de durata imprevizibilă a procesului penal. De asemenea, Uniunea Administratorilor Autorizați a susținut că absența unui mecanism clar de reglementare a efectelor juridice ale sechestrului penal instituit în privința masei debitoare conduce la imposibilitatea practică de valorificare a creanțelor, iar sechestrul devine, în realitate, o măsură de confiscare în absența unei hotărâri definitive. Potrivit opiniei prezentate, Curtea ar trebui să stabilească faptul că sechestrul penal nu poate împiedica valorificarea masei debitoare, iar protecția interesului general în cauzele penale care se desfășoară în paralel cu procesul de insolvabilitate urmează a fi realizată prin subrogarea sechestrului penal cu măsurile asigurătorii aplicate de instanța de insolvabilitate, nu prin paralizarea procedurii colective.

33. În opinia prezentată de Institutul de Reforme Penale se afirmă că, în timp ce Codul de procedură penală supune ridicarea sechestrului unui control judiciar strict, Legea insolvabilității permite, în anumite condiții, ridicarea

sechestrului și valorificarea bunurilor în cadrul procedurii colective, fără a prevedea garanții explicite pentru victimele infracțiunilor. Această situație poate afecta principiul previzibilității legii – o componentă esențială a securității juridice. Institutul a mai subliniat că, deși drepturile creditorilor sunt legitime, aceștia nu trebuie să aibă prioritate în raport cu drepturile victimelor infracțiunii, care beneficiază de o protecție constituțională sporită. Astfel, în opinia sa, Institutul a menționat că în cazul existenței mai multor proceduri în privința unei mase debitoare, ordinea de prioritate ar trebui să fie următoarea: (i) dreptul victimei infracțiunii la repararea prejudiciului; (ii) drepturile creditorilor; (iii) interesele patrimoniale ale statului.

III. Drept comparat

34. În România, Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență prevede că bunurile înstrăinate de lichidator sunt dobândite „libere de orice sarcini”, însă instituie o excepție expresă pentru măsurile asigurătorii dispuse în procesul penal în vederea confiscării speciale și/sau confiscării extinse (articolul 91 din Legea menționată). Totodată, în Decizia nr. 1 din 20 ianuarie 2020, Înalta Curte de Casație și Justiție a clarificat că măsurile asigurătorii penale nu împiedică lichidarea bunurilor de către lichidator, însă acesta trebuie să colaboreze cu organele penale pentru ca produsul vânzării să rămână sub sechestrul. Totodată, ÎCCJ a statuat că existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, anterior deschiderii procedurii insolvenței, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune sau a garantării executării cheltuielilor judiciare: a) nu suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat; b) nu este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare conform dispozițiilor Legii nr. 85/2014 și c) nu împiedică lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de Legea nr. 85/2014.

35. Codul de procedură penală al Germaniei stabilește că, în cazul demarării unei proceduri de insolvență care vizează bunurile asupra cărora au fost instituite anterior măsuri de asigurare, acestea încetează din momentul în care bunurile vizate alcătuiesc masa debitoare (§ 111i alin. (1), *StPO*). Totodată, în cazul în care valoarea bunului asigurat prin executarea sechestrului, fie veniturile generate din valorificarea acestuia nu sunt suficiente pentru a satisface creanțele eventualilor creditori, atunci oficiul procuraturii depune o cerere de deschidere a procedurii de insolvență împotriva bunurilor debitorului (§ 111i alin. (2), *StPO*).

36. În Franța, sechestrul penal este independent de procedurile colective. Din legislația națională nu rezultă că intentarea procedurii de lichidare ar suspenda și ar anula măsura asigurătorie penală preexistentă (art. 706-141, *Code de procédure pénale*; art. L. 641-3, *Code de commerce*). Totuși,

lichidatorul beneficiază de o calitate procesuală deplină pentru a interveni în procesul penal. Aceasta decurge din desesizarea debitorului și din recunoașterea drepturilor terților în materia sechestrelor (art. L. 641-9, *Code de commerce*; art. 706-148 și 706-150, *Code de procédure pénale*). Un aspect important este că lichidatorul poate invoca blocarea procesului de plată a salariaților ca argument central al cererii sale de ridicare a sechestrului, bazându-se pe principiul proporționalității și pe protecția terților de bună-credință (art. 706-144, *Code de procédure pénale*).

37. Curtea Constituțională a Letoniei, examinând un caz relevant obiectului prezentei sesizări, într-o Decizie din 23 mai 2022, s-a pronunțat în privința impactului confiscării bunurilor dobândite prin infracțiune asupra capacității creditorului de a obține satisfacerea creanței sale în cadrul procedurii de insolabilitate demarate în privința debitorului. Curtea Constituțională a indicat că, pentru a asigura protecția drepturilor creditorilor și ale debitorilor, desfășurarea armonioasă a procedurii de insolvență, precum și încrederea publicului în eficacitatea reglementărilor privind insolabilitatea, legiuitorul a stabilit cadrul normativ al procedurii de insolabilitate, care, printre altele, urmărea să asigure satisfacerea creanțelor creditorilor în cea mai mare măsură posibilă pe parcursul procedurii. Cu toate acestea, Curtea Constituțională a recunoscut că drepturile unui creditor în cadrul procedurii de insolvență nu pot fi examinate izolat de circumstanțele de fapt ale cauzei în chestiune, care sunt legate de recunoașterea resurselor financiare depuse într-o instituție de credit drept bunuri dobândite prin infracțiune, de confiscarea acestora și de transferul lor la bugetul de stat. Dreptul creditorului, derivat din actele legislative, de a recupera resursele financiare depuse în cadrul procedurii de insolvență, conform ordinii de satisfacere a creanțelor creditorilor, nu îi conferă acestuia dreptul de a pretinde bunurile care au fost recunoscute ca fiind dobândite prin infracțiune și nici de a participa la distribuirea unor astfel de bunuri. Astfel, normele contestate, care prevăd confiscarea bunurilor dobândite prin infracțiune, nu cauzează consecințe negative directe pentru creditorul unei instituții de credit insolabile, întrucât bunurile cărora creditorul le atribuie încălcarea drepturilor sale fundamentale sunt dobândite prin infracțiune și, prin urmare, trebuie scoase din circuitul civil.

IV. Aprecierea Curții

A. Admisibilitatea

38. Prin Decizia sa din 9 aprilie 2026, Curtea a confirmat respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate a unei sesizări stabilite în jurisprudența sa constantă.

39. Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte dintr-un proces de judecată pendinte și este formulată de subiectul

căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din Constituție.

40. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității și din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

41. Obiectele excepției de neconstituționalitate sunt articolul 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 și articolul 210 din Codul de procedură penală. Curtea observă că prevederile contestate au făcut anterior obiectul unei excepții de neconstituționalitate, fiind pronunțată Decizia nr. 110 din 12 august 2025. Totuși, în acea decizie, Curtea a reținut că pretinsa problemă de constituționalitate pe care a ridicat-o autorul excepției nu îl viza în mod direct, fapt care a condus la declararea inadmisibilității sesizării (a se vedea DCC nr. 110 din 12 august 2025, § 31). Astfel, Curtea a constatat că dispozițiile atacate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

42. După cum rezultă din sesizare, procedura judiciară pendinte în fața judecătorului de instrucție are ca obiect anularea ordonanței Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale prin care a fost respinsă cererea *Moldindconbank* de ridicare a sechestrului aplicat asupra bunurilor mobile și imobile ale unei persoane juridice insolabile. Totodată, din circumstanțele cauzei rezultă că *Moldindconbank* are calitatea de parte vătămată și parte civilă în cauza penală și de creditor garantat în procesul de insolabilitate (a se vedea *supra* §§ 9 și 18). Prin urmare, Curtea a admis că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

43. Curtea a reținut că autoarea sesizării a menționat incidența articolelor 4 (*drepturile și libertățile omului*), 7 (*Constituția, Lege Supremă*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

44. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolele 4 și 7 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări. Aceste norme nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (a se vedea DCC nr. 179 din 14 decembrie 2023, § 15; DCC nr. 105 din 5 septembrie 2024, § 22). De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă

prevederile acestor articole (a se vedea DCC nr. 12 din 2 februarie 2023, § 20).

45. Cu referire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea a menționat că acesta garantează dreptul de acces liber la justiție și își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 32). Curtea a notat că prevederile Codului de procedură penală asigură posibilitatea părților la proces de a contesta măsurile întreprinse de procuror în cadrul urmăririi penale, inclusiv demersul privind autorizarea aplicării sechestrului, la procurorul ierarhic superior (articolul 299¹ din Cod) și, după caz, în fața judecătorului de instrucție (articolul 313 din Cod). Totodată, bunurile se scot de sub sechestru prin hotărârea organului de urmărire penală sau instanței dacă, în urma retragerii acțiunii civile, modificării încadrării juridice a infracțiunii incriminate bănuțului, învinutului, inculpatului ori din alte motive, a decăzut necesitatea de a menține bunurile sub sechestru (articolul 210 alin. (1) din Cod).

46. În același timp, autoarea sesizării a afirmat că omisiunea legislatorului de a reglementa menținerea și scoaterea de sub sechestru penal a bunurilor incluse în masa debitoare limitează competența exclusivă a instanței de insolabilitate în materie de supraveghere a activității debitorului insolabil și a bunurilor acestuia. Prin urmare, în scopul elucidării faptului dacă legislatorul a prevăzut de o manieră suficient de clară și previzibilă de competența cărei instanțe ține soluționarea cererilor de ridicare a sechestrului penal aplicat în privința bunurilor incluse în masa debitoare, Curtea a considerat necesar de a reține în prezenta cauză incidența articolului 20 din Constituție.

47. Referitor la incidența articolului 46 din Constituție, Curtea a notat că scopul Legii insolabilității constă în instituirea unei proceduri judiciare colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului insolabil (a se vedea articolul 1). Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că procedura administrării extraordinare a unei societăți în curs de lichidare urmărește asigurarea unei gestiuni echitabile a patrimoniului acestei societăți, în vederea garantării unei protecții identice pentru toți creditorii. Astfel, ingerința în cauză urmărește scopuri legitime în conformitate cu interesul public, și anume buna administrare a justiției și protecția drepturilor terților (a se vedea *Saggio v. Italia*, 25 octombrie 2001, §§ 28-29).

48. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că un reclamant poate pretinde încălcarea articolului 1 din Protocolul nr.1 doar în cazul în care măsurile contestate se referă la un „bun” al său în sensul acestei dispoziții. Noțiunea de „bunuri” poate acoperi atât „bunurile actuale”, cât și drepturile de creanță, care trebuie să fie suficient de bine stabilite pentru a fi considerate „bunuri”. În cazul în care un interes patrimonial are natura unei creanțe, acesta reprezintă un „bun” doar dacă are o bază suficientă în

dreptul intern (spre exemplu, dacă există o jurisprudență bine stabilită a instanțelor naționale care îl confirmă), adică atunci când creanța este suficient de certă pentru a fi executorie. De asemenea, Curtea s-a referit și la pretențiile în privința cărora un reclamant poate susține că are cel puțin o „așteptare legitimă” că vor fi valorificate, cu alte cuvinte, că va obține în mod efectiv exercițiul acestui bun (a se vedea *Radomilja și alții v. Croația* [MC], 20 martie 2018, §§ 142-143 și jurisprudența citată acolo).

49. Referitor la sechestrul aplicat în privința bunurilor ce fac parte din masa debitoare, Curtea a menționat că Legea insolvenței stabilește că din momentul intentării procedurii de insolvență sechestrarea patrimoniului debitorului, alte măsuri de asigurare sau de limitare a debitorului, administratorului insolvenței/lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens se anulează de drept și se aplică în exclusivitate numai de către instanța de judecată care a intentat procedura de insolvență (articolul 75 alin. (1) lit. d) din Lege). La acest capitol, Curtea a remarcat că norma contestată operează cu noțiunea generică de „sechestr”, fără a le delimita în funcție de tipurile restricțiilor (sechestr, interdicții, limitări etc.) sau de natura măsurilor de asigurare (civile sau penale).

50. În același timp, Curtea a observat că nici Legea insolvenței, nici Codul de procedură penală nu reglementează situațiile în care obiectul sechestrului penal îl constituie bunurile unei persoane insolvente, inclusiv bunurile gajate, din valoarea cărora persoana care deține calitatea de creditor garantat urmează să-și satisfacă creanța.

51. Sub acest aspect, Curtea Europeană a menționat că sechestrul penal dispus asupra unor bunuri este, în principiu, o măsură care echivalează cu o restricție temporară a utilizării acestora și nu implică un transfer de proprietate (a se vedea *Călin v. România*, 5 aprilie 2022, § 69). Totuși, pentru ca o ingerință să fie compatibilă cu articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, aceasta trebuie să fie legală, să fie în interesul general și proporțională, adică trebuie să asigure un „just echilibru” între cerințele interesului general al comunității și cerințele protejării drepturilor fundamentale ale individului (a se vedea *Stolkowski v. Polonia*, 21 decembrie 2021, § 54 și jurisprudența citată acolo).

52. Curtea a reținut că desfășurarea în paralel a două proceduri judiciare (procedura de insolvență și procedura penală) în privința aceleiași persoane și a bunurilor ei implică aplicarea cadrului normativ specific procedurii corespunzătoare. În aceste condiții, Curtea a admis că pot exista repercusiuni asupra dreptului de proprietate al creditorilor persoanei juridice insolvente, din perspectiva posibilității acestora de a-și valorifica creanțele, motiv din care urmează a fi reținută incidența articolului 46 din Constituție.

53. Prin urmare, în vederea elucidării problemelor abordate în excepția de neconstituționalitate, Curtea a considerat necesar de a examina constituționalitatea prevederilor articolelor 75 alin. (1) lit. d) din Legea

insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 și 210 din Codul de procedură penală, prin prisma articolelor 20 și 46 coroborate cu articolele 23 și 54 din Constituție.

B. Fondul cauzei

a) Principii generale privind dreptul de proprietate și garanțiile procedurale asociate

54. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că dreptul de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție, nu este un drept absolut, poate suporta limitări și este susceptibil de ingerințe ale statului în ceea ce privește exercitarea atributelor sale. Limitarea exercițiului acestui drept poate fi impusă de necesitatea asigurării unui echilibru între interesele individuale și interesul general, iar uneori are ca scop protecția drepturilor și a libertăților altor persoane (a se vedea DCC nr. 9 din 20 ianuarie 2022, § 25). Totuși, aceste restrângeri trebuie să respecte cerințele prevăzute de articolul 54 din Constituție, și anume să fie prevăzute de lege, să urmărească unul sau mai multe dintre scopurile legitime stabilite la acest articol, să fie necesare și proporționale cu situația care le-a determinat (a se vedea HCC nr. 20 din 26 decembrie 2024, § 119; HCC nr. 8 din 24 iunie 2025, § 37).

55. De asemenea, dreptul național trebuie să-i ofere persoanei posibilitatea de a-și prezenta cazul în fața unei autorități competente, care să se pronunțe în privința măsurii care aduce atingere dreptului său de proprietate. Statul are obligația de a institui proceduri judiciare care implică garanții suficiente și care le permit instanțelor naționale să soluționeze în mod eficient și corect orice litigii între persoane private, precum și între indivizi și stat (a se vedea DCC nr. 145 din 21 noiembrie 2024, § 43).

b) Aplicarea principiilor generale în prezenta cauză

(i) Calitatea legii

56. Așa cum prevede articolul 54 alin. (2) din Constituție, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor „prevăzute de lege”. Principiul legalității presupune îndeplinirea standardului calității prevederilor legale aplicabile (a se vedea HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 48; HCC nr. 21 din 4 august 2020, § 46). Calitatea legii constituie o condiție importantă pentru menținerea securității raporturilor juridice și pentru ordonarea eficientă a relațiilor sociale (a se vedea HCC nr. 4 din 3 martie 2022, § 51).

57. În sensul articolului 23 alin. (2) din Constituție, legea trebuie să corespundă celor patru criterii ale calității: accesibilitate, previzibilitate, claritate și existența unor garanții adecvate împotriva ingerințelor arbitrare (a

se vedea HCC nr. 11 din 25 martie 2021, § 46; HCC nr. 35 din 9 noiembrie 2021, § 166).

58. Condiția accesibilității presupune ca textele de legi să poată fi cunoscute de către destinatari. În special, accesibilitatea legii presupune publicarea ei în Monitorul Oficial, în conformitate cu prevederile articolului 76 din Constituție. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Curtea constată că prevederile contestate din Legea insolvenței și din Codul de procedură penală sunt publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, îndeplinind astfel condiția accesibilității.

59. La rândul ei, condiția previzibilității legii este îndeplinită atunci când îi permite persoanei – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40). În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 79; HCC nr. 11 din 25 martie 2021, § 48).

60. Pentru a examina dacă articolul 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței reglementează de o manieră clară și previzibilă mecanismul anulării sechestrului penal aplicat asupra unui bun care face parte din masa debitoare a unei persoane insolvente, Curtea va examina următoarele aspecte: a) dacă textul normei contestate permite destinatarilor să stabilească în mod rezonabil că sechestrul penal aplicat asupra unor bunuri se anulează de drept în cazul în care în privința proprietarului acestor bunuri se intențează un proces de insolvență; b) dacă legislația procesual-penală reglementează procedura de ridicare a sechestrului aplicat asupra bunului care a fost inclus în masa debitoare a unei persoane insolvente.

(a) Dacă textul articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței permite destinatarilor să stabilească în mod rezonabil că sechestrul penal aplicat asupra unor bunuri se anulează de drept în cazul în care în privința proprietarului acestor bunuri se intențează un proces de insolvență

61. Curtea reține că articolul 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței stabilește că din momentul intentării procedurii de insolvență sechestrarea patrimoniului debitorului, alte măsuri de asigurare sau de limitare a debitorului, administratorului insolvenței/lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens se anulează de drept și se aplică în exclusivitate numai de către instanța de judecată care a intentat procedura de insolvență.

62. Pornind de la scopul Legii insolvenței, Curtea notează că legislatorul a reglementat o procedură civilă colectivă pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului. În scopul eficientizării acestei proceduri, Parlamentul a acordat instanței de insolvență competențe care să-i permită să ordoneze masa debitoare și masa credală astfel încât să fie identificate și valorificate cât mai eficient bunurile debitorului insolvent, în scopul executării cât mai depline a creanțelor creditorilor. Prin urmare, anularea tuturor sechestrelor aplicate asupra bunurilor debitorului insolvent, până la intentarea procesului de insolvență, și eliberarea acestora de orice grevări permit instanței de insolvență, dar și administratorului insolvenței/lichidatorului să le utilizeze pentru satisfacerea cerințelor pecuniare ale creditorilor.

63. În realizarea aceluiași scop, legislatorul a formulat textul contestat și a determinat soarta juridică a măsurilor de asigurare aplicate asupra bunurilor ce aparțin unei persoane insolvente. În acest sens, Parlamentul a dispus că: (i) măsurile de asigurare/sechestrul instituite anterior momentului intentării procesului de insolvență „se anulează de drept”; (ii) măsurile de asigurare/sechestrul instituite ulterior momentului intentării procesului de insolvență se aplică „în exclusivitate numai de instanța de judecată care a intentat procedura de insolvență”. Mai mult, Curtea observă că, în aceeași ordine de idei, legislatorul a prevăzut competența instanței de insolvență de „ridicare a sechestrelor de pe patrimoniul debitorului și anularea altor măsuri de asigurare sau de limitare a debitorului, administratorului insolvenței și/sau a lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare, aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens” (a se vedea articolul 5 alin. (5) lit. m) din Legea insolvenței).

64. În consecință, din generalitatea termenilor utilizați și lipsa oricărei excepții în textul în discuție, norma contestată admite că inclusiv sechestrul penal ar cădea sub incidența anulării de drept în cazul intentării procedurii de insolvență, fără a ține cont de regimul special al măsurilor procesual-penale de constrângere. Același sens se desprinde, deopotrivă, din textul „aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate”, care nu face distincție între sechestrul aplicat de instanțele penale sau de instanțele civile și nici între alte autorități penale (e.g. organe de urmărire penală) sau civile (e.g. executorul judecătoresc) care dețin competența legală să instituie măsuri de asigurare asupra bunurilor ce aparțin persoanelor fizice și juridice. Curtea mai reține că legislatorul a dispus clar și pentru viitor că „sechestrul patrimoniului debitorului, alte măsuri de asigurare [...] se aplică în exclusivitate numai de către instanța de judecată care a intentat procedura de insolvență”.

65. Având în vedere cele menționate *supra*, dar și faptul că sechestrul penal se aplică și se revocă exclusiv în condițiile stabilite de Codul de procedură penală, precum și faptul că acest sechestr urmărește și alte scopuri

decât acoperirea eventualelor prejudicii patrimoniale și satisfacerea creanțelor pecuniare (a se vedea articolul 202 din Cod), Curtea va examina dacă Parlamentul a stabilit reglementări clare care-i permit autorului excepției să revendice protecția dreptului de proprietate.

(b) Dacă legislația procesual-penală reglementează în mod clar procedura de aplicare și ridicare a sechestrului asupra bunurilor unei persoane insolvabile

66. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită și, după caz, aplicată în coroborare cu celelalte dispoziții incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (a se vedea DCC nr. 171 din 8 decembrie 2022, § 24; DCC nr. 53 din 29 mai 2025, § 28).

67. Curtea reține că legislatorul a reglementat procedura și condițiile de aplicare a sechestrului asupra bunurilor bănuیتului, învinuitului, inculpatului etc. (a se vedea articolele 202-207 și 209 din Codul de procedură penală) și de ridicare a sechestrului penal (articolul 210 din Cod). Măsura sechestrului penal se dispune motivat pentru a evita distrugerea, transformarea, cheltuirea, transferul, deplasarea sau înstrăinarea bunurilor și se aplică în baza ordonanței organului de urmărire penală, cu autorizația judecătorului de instrucție, sau, după caz, în baza încheierii instanței de judecată. În acest sens, legislatorul a prevăzut că, din oficiu sau la cererea părții civile, procurorul formulează un demers către judecătorul de instrucție, însoțit de ordonanța organului de urmărire penală privind punerea bunurilor sub sechestru. La rândul său, judecătorul de instrucție autorizează punerea bunurilor sub sechestru sau, după caz, instanța de judecată decide asupra cererilor motivate ale părții civile ori ale altor părți de aplicare a sechestrului (articolul 205 alineatele (1) și (2) din Codul de procedură penală).

68. Legislatorul a stabilit că obiect al sechestrului penal pot fi bunurile bănuیتului, învinuitului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile, inclusiv bunurile care sunt proprietatea efectivă a acestora, în suma valorii probabile a pagubei (articolul 204 alin. (1) din Codul de procedură penală), fără a distinge dacă proprietarul acestora este sau nu în stare de insolabilitate.

69. În conceptul legislatorului, punerea sub sechestru a bunurilor este o măsură procesual-penală de constrângere, care constă în inventarierea bunurilor și interzicerea proprietarului sau posesorului de a dispune de ele, iar în caz de necesitate, de a se folosi de aceste bunuri (articolul 203 alin. (1) din Codul de procedură penală). Sechestrul pe bunuri se aplică în următoarele scopuri: (i) pentru a asigura repararea prejudiciului cauzat de infracțiune și de acțiunea civilă; (ii) pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor ori a contravalorii bunurilor prevăzute la articolele 106-106² din Codul penal; (iii) pentru garantarea executării pedepsei amenzii și

(iv) pentru compensarea cheltuielilor de judecată (articolul 203 alin. (2) din Codul de procedură penală).

70. Curtea observă că la aplicarea sechestrului penal legislatorul a avut în vedere și valoarea bunurilor asupra cărora se va aplica sechestrul. În acest sens, Legea menționează că „pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune pot fi puse sub sechestrul bunurile [...] în suma valorii probabile a pagubei” (articolul 204 alin. (1) din Codul de procedură penală), iar în cazul asigurării plății amenzii și a compensării cheltuielilor de judecată – „pot fi puse sub sechestrul numai bunurile” care asigură plata „sumei maxime a amenzii prevăzută pentru infracțiunea comisă” ori „în limita sumei, evaluate în prealabil, a cheltuielilor de judecată suportate” (articolul 204 alin. (2) din Cod).

71. În partea ce ține de aplicarea sechestrului pentru a asigura o eventuală confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor bănuțului, învinuțului, inculpatului etc., Parlamentul a stabilit că „pot fi puse sub sechestrul bunurile [infracționale] prevăzute la articolele 106–106² din Codul penal, inclusiv bunurile care sunt proprietatea efectivă a acestora” (articolul 204 alin. (3) din Cod). Având în vedere că în acest caz sechestrul se aplică asupra bunurilor care urmează a fi confiscate [trecute în proprietatea statului în mod forțat și gratuit], legislatorul a urmărit un alt scop decât cel de a asigura satisfacerea cerințelor patrimoniale ale victimelor infracțiunii sau ale altor eventuali creditori.

72. Cu privire la ridicarea sechestrului aplicat asupra bunurilor în cauzele penale, legislatorul a stabilit că bunurile se scot de sub sechestrul prin hotărârea organului de urmărire penală sau a instanței dacă, în urma retragerii acțiunii civile, modificării încadrării juridice a infracțiunii incriminate bănuțului, învinuțului, inculpatului ori din alte motive, a decăzut necesitatea de a menține bunurile sub sechestrul (articolul 210 alin. (1) din Codul de procedură penală).

(ii) Concluziile Curții

73. Din analiza coroborată a normelor relevante ale Codului de procedură penală, Curtea constată că, în ceea ce privește aplicarea sechestrului penal asupra bunurilor bănuțului/învinuțului/inculpatului – persoană insolubilă sau persoană care, ulterior pornirii cauzei penale, a intrat în insolubilitate, legislatorul a omis să reglementeze acest aspect. În context, Curtea constată și lipsa unor reglementări privind particularitățile ridicării/scoaterii sechestrului penal asupra bunurilor din masa debitoare la cererea creditorilor debitorului insolubil.

74. Astfel, pe de o parte, articolul 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolubilității stabilește, fără a distinge în funcție de natura procedurii în care a fost aplicată măsura, că din momentul intentării procedurii de insolubilitate, sechestrarea bunurilor debitorului și celelalte măsuri de

asigurare sau de limitare aplicate de alte instanțe de judecată ori de organele abilitate „se anulează de drept”. Pe de altă parte, articolul 210 alin. (1) din Codul de procedură penală prevede că bunurile se scot de sub sechestru prin hotărârea organului de urmărire penală sau a instanței dacă, *inter alia*, „a decăzut necesitatea de a menține bunurile sub sechestru”.

75. Având în vedere analiza efectuată *supra*, Curtea constată că Parlamentul nu a asigurat concordanța dintre mecanismul anulării de drept a sechestrului în baza articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței și procedura de scoatere a bunului de sub sechestru în baza regulilor stabilite de articolul 210 din Codul de procedură penală.

76. Prin urmare, nici Legea insolvenței și nici Codul de procedură penală nu stabilesc modul în care trebuie conciliate procedurile de aplicare și de ridicare a sechestrului în privința bunurilor care fac parte din masa debitoare a unei persoane insolvente.

77. Totodată, Curtea constată că anularea de drept a tuturor sechestrelor penale în baza articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvenței nu ține seama de particularitățile sechestrului penal. Sechestrul penal poate urmări finalități distincte, care justifică un tratament juridic diferențiat în privința condițiilor de menținere și de ridicare a măsurii. Potrivit articolelor 202–204 din Codul de procedură penală, sechestrul poate fi aplicat, între altele, pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, de acțiunea civilă, pentru confiscarea specială sau extinsă a bunurilor ori a contravalorii acestora, pentru garantarea executării pedepsei amenzii și pentru compensarea cheltuielilor de judecată.

78. Din analiza coroborată a dispozițiilor celor două legi, Curtea observă că, spre deosebire de Legea insolvenței, al cărei scop principal este „executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor”, Codul de procedură penală în materia aplicării sechestrului urmărește, pe lângă scopul garantării satisfacerii cerințelor patrimoniale ale victimei, părții civile, încasării amenzii și cheltuielilor de judecată, și scopul asigurării confiscării speciale sau extinse.

79. Din această ultimă perspectivă, Curtea identifică o diferență semnificativă între sechestrul care urmărește garantarea executării unei obligații pecuniare și sechestrul aplicat în vederea confiscării speciale sau extinse. În prima ipoteză, măsura urmărește, în principal, conservarea unor valori patrimoniale, caz în care intentarea procedurii de insolvență poate constitui o circumstanță relevantă pentru aprecierea necesității sechestrului. În cea de-a doua ipoteză, obiectul măsurii aplicate poate fi un bun care, în funcție de soluția definitivă din procesul penal, urmează să fie supus confiscării potrivit legii penale, iar posibilitatea scoaterii acestui bun de sub sechestru, ca efect al intentării procedurii de insolvență, ar putea compromite nu doar finalitatea măsurii aplicate, dar și efortul statului de a-și îndeplini obligația pozitivă de a sancționa faptele infracționale.

80. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că, atunci când riscul care a justificat aplicarea sechestrului nu mai există, menținerea măsurii devine disproporționată și persoana interesată trebuie să poată solicita ridicarea acesteia (a se vedea DCC nr. 115 din 31 octombrie 2019, § 26). Curtea a mai stabilit că sintagma „ori din alte motive, a decăzut necesitatea de a menține bunurile sub sechestru” din articolul 210 alin. (1) al Codului de procedură penală trebuie interpretată sistemic, prin raportare la scopurile aplicării sechestrului și la motivele care îl justifică (*ibidem*, § 27).

81. Curtea constată că cadrul legislativ nu stabilește competența organelor penale de a avea în vedere intentarea procedurii de insolabilitate și efectele juridice ale acesteia atunci când examinează necesitatea menținerii sechestrului. De asemenea, acesta nu reglementează raportul dintre efectul anulării de drept prevăzut de articolul 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolabilității și competența organelor prevăzute în articolul 210 din Codul de procedură penală, nu reglementează nici dreptul creditorului, ale cărui drepturi patrimoniale sunt afectate de sechestrul penal aplicat asupra masei debitoare, de a solicita reexaminarea necesității menținerii acestui sechestru având în vedere efectele procedurii de insolabilitate. În acest sens, Curtea reține că Codul de procedură penală reglementează procedura de contestare a actului de aplicare a sechestrului, în principal, din perspectiva persoanei asupra bunurilor căreia s-a aplicat măsura (a se vedea articolul 209 din Cod), fără a se raporta la situația specifică a creditorului care urmărește valorificarea masei debitoare.

82. Curtea precizează că problemele de constituționalitate identificate se referă atât la sechestrul penal instituit anterior intentării procedurii de insolabilitate, cât și la cele aplicate ulterior acestui moment.

83. Având în vedere cele menționate, Curtea constată o omisiune legislativă în Legea insolabilității și/sau Codul de procedură penală, care constă în nereglementarea: (i) efectele intentării procedurii de insolabilitate asupra sechestrului aplicat în procesul penal în privința bunurilor debitorului insolabil; (ii) competenței de aplicare a sechestrului penal asupra bunurilor din masa debitoare după intentarea procesului de insolabilitate; (iii) mecanismului de reexaminare a necesității menținerii sechestrului penal asupra bunurilor debitorului insolabil. Această omisiune face imposibilă aplicarea prevederii din Legea insolabilității în privința bunurilor sechestrate în procesul penal și afectează posibilitatea creditorilor de a-și valorifica drepturile patrimoniale. Prin urmare, omisiunea în discuție este de natură să afecteze articolele 20, 46, 23 și 54 din Constituție.

(iii) Soluția provizorie a Curții

84. Având în vedere considerentele menționate și pentru a asigura, până la intervenția Parlamentului, un echilibru între caracterul colectiv al procedurii de insolabilitate, protecția drepturilor patrimoniale ale

creditorilor și necesitatea realizării scopurilor procesului penal, Curtea va stabili o soluție provizorie.

85. Astfel, intentarea procedurii de insolvabilitate nu va determina, în sensul articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolvabilității, anularea de drept a sechestrului penal.

86. Totodată, intentarea procedurii de insolvabilitate nu va constitui temei pentru scoaterea bunurilor de sub sechestrul penal aplicat în vederea confiscării speciale sau extinse.

87. De asemenea, Curtea stabilește că, în cazul în care sechestrul penal a fost aplicat pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, de acțiunea civilă, pentru garantarea executării pedepsei amenzii și pentru compensarea cheltuielilor de judecată, organul competent potrivit Codului de procedură penală, la cererea administratorului insolvabilității, a lichidatorului sau a altei persoane interesate ale cărei drepturi patrimoniale sunt afectate de menținerea măsurii, va examina și va decide, printr-o hotărâre motivată, scoaterea de sub sechestrul a bunurilor dacă, având în vedere intentarea procedurii de insolvabilitate și efectele juridice ale acesteia, a decăzut necesitatea de a le menține sub sechestrul, în sensul articolului 210 alin. (1) din Codul de procedură penală.

88. Curtea precizează că soluția provizorie a Curții se va aplica indiferent de ordinea cronologică în care au survenit aplicarea sechestrului penal și intentarea procedurii de insolvabilitate.

89. Pentru motivele arătate, Curtea conchide că omisiunea legislativă constatată este contrară dispozițiilor articolelor 20, 46, 23 și 54 din Constituție. În vederea remedierii acestei deficiențe, Curtea va emite o adresă Parlamentului.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 37 și 38 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate ridicată de dna Olga Babără, în interesele „Moldindconbank” SA, parte în dosarul nr. 10-1117/2025, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. *Se declară neconstituțională* omisiunea legislativă de a reglementa în Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 și/sau în Codul de procedură penală:

a) efectele intentării procedurii de insolvabilitate asupra sechestrului aplicat în procesul penal în privința bunurilor debitorului insolubil;

b) competența aplicării sechestrului penal asupra bunurilor din masa debitoare după intentarea procesului de insolvabilitate;

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ARTICOLULUI 75
ALIN. (1) LIT. D) DIN LEGEA INSOLVABILITĂȚII NR. 149 DIN 29 Iunie 2012 ȘI A
ARTICOLULUI 210 DIN CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

c) mecanismul de reexaminare a necesității menținerii sechestrului penal asupra bunurilor debitorului insolubil.

3. Până la operarea modificărilor legislative de către Parlament, indiferent dacă sechestrul penal a fost aplicat înainte sau după intentarea procedurii de insolabilitate:

a) intentarea procedurii de insolabilitate nu va determina, în sensul articolului 75 alin. (1) lit. d) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, anularea de drept a sechestrului penal;

b) intentarea procedurii de insolabilitate nu va constitui temei pentru scoaterea bunurilor de sub sechestrul penal aplicat în vederea confiscării speciale sau extinse;

c) în cazul în care sechestrul penal a fost aplicat pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, de acțiunea civilă, pentru garantarea executării pedepsei amenzii și pentru compensarea cheltuielilor de judecată, organul competent potrivit Codului de procedură penală, la cererea administratorului insolabilității, a lichidatorului sau a altei persoane interesate ale cărei drepturi patrimoniale sunt afectate de menținerea măsurii, va examina și va decide, printr-o hotărâre motivată, scoaterea de sub sechestrul a bunurilor dacă, având în vedere intentarea procedurii de insolabilitate și efectele juridice ale acesteia, a decăzut necesitatea de a le menține sub sechestrul, în sensul articolului 210 alin. (1) din Codul de procedură penală.

4. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 22 octombrie 2026
HCC nr. 13
Dosarul nr. 215g/2025*